

ВЛАСНИК ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А Б У К А З Е М.

У Н О В О М Е С А Д У
10. Септембра 1879.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНА
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

Из бољих времена.

Сентомаш је красно место,
У њ долазе гости често.
Ал кад стече ретка госта
Тад' зацело нема поста.
Тад' је слава, мили боже, —
Све партаје тад' се сложе
Ал — ad hoc; —
Тада бива пића, јела
— Хоћеш хладна, хоћеш врела —
Свирке, песме, шале, смеја,
Пива, вина, кафе, теја
— Свега „шок“.

Тишма свуде, врева свуде,
Јер обичај то захтева,
И увек се нешто збуде
Што је вредно да се пева.

Тако ј' тамо једном био
Неки братац, свима мио.
А тај братац, — ради слика —
Нек се зове браца Ника.

Вечера је била красна,
Пића добра, јела масна.
А здравца као кише,
Свирац свира, Циге гуде —
Не знаш чега има више:
Јела, пића, ил — понуде.
Воља пуши, — шала цвета,
Ређај песму, нову стару:
„Оро кликће“, — „Многа лета“, —
„Цар везира“, — „Мајка Мару“.

Буди, Нико, добре воље! —
Наспи Лазо! — кудни Симо! —

Напоследак, куд ћеш боље,
Хајде да се побратимо!

Што је на дну то се проспе
И начну се нове двојке;
Сад' те почну нудит' госпе,
Па шта више, и девојке.

Грли брата братац мио;
Нестало је свију брига, —
Е, ко овде не би пио
Волео бих видети га!

Браца Ника, шта ће, пије, —
Како не би уз гајдаша!
Попио је салаксије,
Мало ј' рећи, *петнајст чаша.*

Али што се јела стало
Умерен је био јако:
Само ј' једно јајце мало,
И то меко, *изумак'о*

Кад у јутру главу диже,
Глава бучи, муке нове, —
Ал и дружба већем стиже
На киселу чорбу зове.

Сваки ти је ведар, вољан,
За мамурлук не зна нико;
Само ј' Ника главобољан,
Јер он томе није свик'о.

Ал да шала друштву прија
То у бачком лежи духу;
И мамуран шадлу збија,
Тако ј' тамо у ваздуху.

Зато рече браца Ника
Протирући дланом очи:
„Видите-л ме мученика!
„Ја сам жртва прошле ноћи.

„Ал тако ми виших сила,
„И тако ми неба, раја,
„Кунем вам се, браћо мила,
„Никад више — јести јаја!“

Том је шалом гост одлао
Главобољи својој врашкој.
Тако стоји записано
У кроници Сентомашкој.

Ст.

Промућурна жена.

Ову сам приповетку чуо па ми се допала. Можда ће се и вама допасти. Ако вам се не допада, ви је не морате читати. Ал ја је морам написати; јер наши слагачи имају тај гадан обичај, да вам неће ни два реда сложити, док им човек не мете рукопис под нос.

Елем, — био један човек и жена.

Човек је био врло вредан, радан и усталац, — али није био промућуран, шта више могло би се рећи да је био мало и ђакнут.

Жена је премишљала овако: Кад је мој човек овако вредан, онда ја комотно могу бити мало лења. (А то би она и без тога била, само што добар изговор новаца вреди). Али кад већ мој човек није промућуран онда ја у толико више морам бити промућурна, и тако ћемо у свему једно друго допуњавати. (Из чега се овет види, да та жена, не само што је хтела, већ да је и заиста промућурна била).

Једаред човек дође кући и дотера пуне таљиге кудеље. „Е жено, сад добро засучи рукаве, ову кудељу мораш сву отрљати, огребенати и у повесма уредити. И то мора бити брзо готово!“

„А шта си, богати платио за ту кудељу?“ запита жена.

„Седам цванцика“. Одговори човек.

„Богме је то скупо“.

„Да виш, жено, неће бити ни скупо кад се уреди, опреде, отка и кошуље сашију“.

Жени није пуцало срце за послом, па је тражила како да се извуче. Зато рече човеку, да она тај посао није никад радила па и незна како се то ради.

„Ево ја ћу ти показати“ прихвати човек. Прионе к послу и уреди за кратко време пет повесама. „Ето тако се то ради, сад терај даље!“

После неколико дана запита човек жену: „Радиш-ли ти жено кудељу?“

„Не брини се, човече, то је моја брига!“ (Ал наравно, кудеље се није ни дотакла).

Сваки дан је човек питао за кудељу, а одговор је увек био, да се он ништа не брине, зна она шта је њен посао.

Кад се већ мужу додијало, навали он да види та повесма колико их је жена урадила.

Сад већ није имала куд; већ га одведе у другу собу да броје повесма која су лежала на земљи. „Ја ћу“ — рече — „стати на столицу, а ти ћеш ми са земље додавати повесмо по повесмо, које ћу ја метати горе на орман“!

Човек пристаје и на то.

Дода јој једно повесмо па рече: *један*.

Она прими повесмо, мете га на орман и рече: *два*.

Човек јој дода друго повесмо и рече: *три*.

Она га мете на орман и рече: *четир*.

Он: *пет*; она: *шест*. Он: *седам*; она: *осам*; кад је дигао и пето повесмо (које је сам уредио) он рече: *девет*; она га прими и рече: *десет*.

„Море жено, та овде има само десет повесама — а то је мало!“

„Није то све, човече, има и са друге стране ормана; пређи само па ми додај.“

(Дабогме да има, кад промућурна жена они први пет повесама није метла на орман, већ их је пребацила на другу страну преко ормана).

Сад и са те стране наставише брјање.

„Једанаест“.

„Дванаест“.

„Тринаест“.

„Четрнаест“.

И тако добројаше до двадесет.

Муж се обрадовао. „Хвала богу, жено, кад си се и ти мало провредила!“

Ал жена, кад се већ попела на столицу, неће тако лако да силази с ње, — већ рече мужу да завире мало и за орман, биће и тамо још по неко повесмо.

По себи се разуме да је и тамо било пет — хоћу рећи десет повесама, са којима добројаше до тридесет.

И тако су били весели и задовољни не само тога дана, већ још много година.

Из чега се може извести за брачни живот ова два златна правила:

1.) кад је само човек вредан, жена може бити мало и полења.

2.) кад је жена и одвише промућурна, муж треба да буде мало ђакнут.

Само гледајте да не будете обадвоје лењи, — обадвоје ђакнути, — или обадвоје премудри, — па ће онда бити све у своме реду. Ст.

Одма је преручио.

Донесе ђак учитељу „реграцију“, а то је била једна повелика флаша вина. Учитељ узме флашу те оде у кујну да преручи у своју флашу, како би дете могло празну флашу кући понети. Освртао се учитељ по кујни, но немогаше да нађе празног суда, где ће усуги вино. Оде мало за врата, нагне флашу с вином и испије до капи, па се врати ђаку с речма: „Ево флаше, поздрави оца и фала!“

Шетња по Новом Саду.

XXXII.

Са последњом ратом порције и новом претплатом за четврту четврт, што нам живот на овом свету огорчава, долази уједно нешто, што нам живот овај заслађује, што нам бригу тера и што нас весели, а то је *берба*. Већ те у Новом Саду пре зоре буде умилне песме наших девојака и мутна тугњава празних бурзди, што се преко у Срем носе, да се напуне рампаша и салаксије. И та бурад, која се враћају *шуна вина*, и сама се тако опију, да се све *ваљају* (до подрума); па кад се бурад, која су као што је познато, *дрвене* природе, опију, да не знају шта раде, како се може онда уздржати слаб човек, који није гвозденим обручевима окован нити има *дуга* (оних дрвених). Кад вино у бурету узавре, онда узавре и срце човечије, а кад прекипи у бурету, онда и човеку прекипи, те у племенитом одушевљењу у стању је човек да се покрене на најузвишенија дела према своме ближњем, особито хоће радо да свога ближњег удари ђулом по глави или да му нож забоду с леве стране између петог и шестог ребра.

Најзнаменитија је карловачка берба, али осим бербе имаћемо ове године још нешто знаменито у Карловцима, а то је — *скупе* *квартире* сирјеч *сабор*. Чујемо да су Карловчани већ наручили из *Беча*, *Париза* и *Филаделфије* ценовнике од станова и хране, који су важили за време *изложбе*, како би се могли оријентовати. Биће нас гостију, који ћемо који пут за народност и на клупи спавати и пурених кукуруза јести.

Биће да је случајно, а не хотимице, што сабор пада баш за време бербе. А то је с једне стране и врло добро. Бар ће господа посланици у берби видети, како се ту мора и *скупијати*, и *згасити* и *цедити* док се дође до *чистог шифа*; а прва је потреба да грожђе (и искуство) *сазре*, па да имамо од њега какве хасне, да се можемо њим служити, да га пијемо и да нас оно одушевљава и да се сретни осећамо. За то ни у чему неће ни они пренаглити, ни зелен *греш* брати и цедити, јер би било пиће *кисело*, те би се ми мргодили кад би га морали пити, јер на чорбу од греша и на „Дисциплинарна правила за учитеље“ купе се уста и чело се набира. А ваља пазити и да евењке и „Школске уредбе“ не буду пуне празнине и да не фали поједини гроздови и параграфи, те да се провиди гола мотка. Котарице, чаброве и „вероисповедне школе“ не ваља забаталити, него их чувати, јер ће нам још много година требати, те да се и наши унуци могу њима послужити. Филоксери и комунализација школа треба што скорије на пут стати, јер јако маха отима и ванеће грдне штете нашем винограду, ма да је иначе у њему добра и здрава лоза. Бразде, чардаклије и „уређење свештеничке плате“ треба већ једном у ред довести, јер и ту је велики дар-мар и не-мар. Особито се треба постарати, да онај који умре, не мора ништа пароху платити за укуп, јер

иначе неће хтети нико умрети и сматраће то за луксуз. Добро ће бити да се мало промуља и процеди и питање о радњи наших епархијских власти, ту ће се наћи много комине, од које би се могла бар добра чиста ракија пећи, да не стоји и не труне овако, јер има и онако доста „трулог у држави данској.“

Аб.

Пустите га!

Куда тако газда Паун јури?
Као махнит свог мркова жури!
Каква ли га то невоља бије,
Кад ни сунца дочекао није?
Да му стоку не расуше вуци?
Ил' на кућу напали хајдуци?
Или га је оставила млада?
Ил' ће цркви, или ће до града?
Да л' ће реком, ил' брдом се пети?
Да му није нешто у памети.....?
Ено већ ће у гору утећи —
Куд ће човек — ко би знао рећи?

* * *

Чудновато ј' ово време наше.
Хоће да зна како који јаше,
Покаса ли — а што тако тера?
Пође л' *дакше* — опет се замера.
Сви би хтели да дуље ил' рубе —
Кад ће једном већ језик за зубе?
Нек' свак' коња како хоће тера —
Ту бар није прописана мера.

М. П. Ш.

Забунио се.

У мом месту не баш давно бивши „патер Гвардијан“ врло често долазио је кући неког Јозе колара, ал' нико није могао знати, зашто „патер Гвардијан“ баш Јозиној кући тако често долази?

Једног вечера седла је Јозина жена са својом комшиницом пред кућом на клупи, а кад се већ сумрачити поче, оде Јозина жена у своју авлију оставивши саму комшиницу на клупи седећу; непотраја дуго, ал' ето ти и „патер Гвардијана“ где момачким кораком управо Јозиној кући језди, па мислећи ваљда, да Јозина жена на клупи седи, стаде пред комшиницу, одгрнувши свој огртач и изпод пазуха грдну шунку показујући, умиљато проговори: а гле! шта сам ти донео! Комшиница овим изненађена, нагло упита: коме? мени?! но патер Гвардијан непознатим гласом комшинице још већма изненађен, врже шунку под пазуху и мрмљајући: „молим, молим, ја сам се забунио! оде у Јозину авлију. — Сутра дан истина није се добовало, али је опет свако знао, зашто „патер Гвардијан“ тако често Јозиној кући долази.

Сремац.

*

О П К Л А Д А.

Белведер, један од најлепших паркова у варошици К... беше јако осветљен. Пријатно вече у Аугусту примамило је велики број посетилаца, који су око мали столова испод дрва седели и вечерали, а при том музику слушали, која је у средини парка, у неком отвореном павиљону свирала.

Не далеко од уласка парка, де један диван водоскок стајаше, који беше са многобројним лампама осветљен, седели су око једног астала више млади људи. Пред њима на асталу стајаху остатци богате вечере, и док су други гости смирено своју чашу пива испијали, дали су они једно буренце донети, и пунише једно за другим своје чаше.

Цело понашање тих млади људи као и њихово одело: пространо везана марама око врата, шарена трака преко прсију и фантастичка капа на глави, дало је познати да су то ђаци, и то ђаци са свеучилишта у Г... Само један из тог друштва, није имо то одело: фини сламни шешир у место оне капе, покрио је његову густу косу, заклањајући једно лепо али бледо лице, а и његово остало одело било је више какова богата господина, неголи ђака.

Он беше зацело најстарији у томе друштву, и изгледаше као да је он њихов вођа, јер кад је његов крупан глас зазвонио, ућутали би сви, и његови предлози ретко су наишли на негодовање.

„Дакле Линдне, ти нећеш с нама натраг у Г... запита један од млади људи свога другара у сламњем шеширу: До сто врага, то ми је заиста неправдо! Али ја мислим да ћеш се ти још предомислити!“

„Хм, неznam“ одговори Линден „шест семестера у једном гњезду као што је Г... мислим да се брзо насити. А напоследак шта тамо и да чиним. Све сами...“

У том тренутку прођоше две женскиње поред млади људи. Једна беше старија госпа, а друга млада девојка, обе беху просто, али укусно обучене! Оне су ишле лагано око водоскока, посматрајући како воду избацује, и седоше онда на једну клупу која у близини беше.

То место беше баш преко од наших млади људи, а један од ових натакнувши стакло на око, примети „веома лепа плавуша, шта велиш Линдне... јел наша милости пред твојим очима?“

Линден баци поглед на младу женскињу, и рече онда мирно: „ништа особито, до само очи и уста — заиста вреде један пољубац.“

„Па де немој твојим осећајима на пут стати“ ругаше му се један млад човек.

„Зашто не?“ повиче Линден скочивши, али га његови другари задрже „Та мани се човече, ми нисмо сами, немој правити шкандала..“ говораху они.

Линден се отрже нагло од њих. „Ви треба да ме боље познајете“ рече он презирући „шта вреди опклада, да ћу ја и без икакве ларме, тим лепим усницама пољубац украсти?“

„Шест бутеља шампањера“ викаше једни.

„Једну добру вечеру“ предложи други.

„Дакле једну добру вечеру“ пресуди Линден

„Прима се“ повикаше млади људи заједнички и ми ти остављамо времена, за време док смо овде у К... али какав ћеш нам доказ дати?

„Моју реч.“

Истом заврши музика један брилантан валцер који је досад разговор тих млади људи надјачо, а истом се и обе женскиње подигоше, да парк оставе, било је већ 10 сати.

И Линден устаде „Ви ћете неколико корака замном ићи.“ прошапута он својим друговима, и пође за женскињама.

Једни доста уски басамаци водили су из тог високо лежећег парка, доле, те није могло ни пасти у очи, што је он за њима ишао. Старија госпа наслоњила се доста јако на руку младе девојке, и жалила се што њен син није као што је обећао по њу дошао „за мене немарим“ додаде она „јер ваша ми је рука доста поуздана госпођице Берта, али како ће те ви сами кући ићи.“

„О, зато се немојте ни најмање бринути“ одговори звучним гласом младо девојче „ви знате да ја нисам бојазљива, а и није далеко.“

„Доста далеко“ одговори госпа, „али ја се надам, да ће мо Вилхелма, при његовим школским задаћама код куће наћи, или га на путу срести — ја вас опет неби хтела саму да пустим.“

Они уђоше у варош, а Линден је ишао сад у већем растајању. Женскиње узеше пут оном крају вароши, која не беше тако елегантан и жив, ћутећи прошли су они неколико улица, и зауставе се пред једном старом већ опалом кућом.

„Заиста нема свеће!“ повиче стара госпа погледавши на прозор: „ми смо се морали са Вилхелмом мимоћи, кад ме неби ноге болеле, ја бих вас сама одпратила!“ — онда уђоше обе женскиње унутра, светлост се укаже на једном прозору, и после неколико тренутака изађе младо девојче опет на улицу, и са брзим корацима удали се.

„Ала Линден има свеће“ рече један од ђака.

„Ништа лакше сада, него обкладу добити, али ми ћемо ту малу, мало да заплашимо.“

И они започну једну ђачку песму певати.

Линден се нагло окрене њима. Али није имао времена да им знак негодовања да, јер се у исти мах и младо девојче осврнуло, и пређе на другу страну улице.

Линднов план био је брзо готов. Он ће јој на пут стати, и његову пратњу понудити за цело да неће одговорити, него још брже ићи, али пре тога мало застати, и тај ће моменат он да употреби, да своју опкладу добије

Само да није тако смирено и детињасто изгледала, један кокетан поглед, један крадљив поглед на њега, дало би му храброст. Али ту девојку увредити било му је веома тешко.... али опкладу је морао добити.

Они дођоше у једну прилично мрачну улицу, брзо навуче Линден свој широки шешир дубоко у очи, и стаде пред младо девојче.

„Госпођице смем ли вам моју пратњу понудити.“

Као што је очекивао застаде она уплашена, али пре него што је могао Линден свој план да изврши, проговори она са дрхтајућим гласом: „Висте веома добри господине, ја вас за цело неби трудила — али они људи тамо“ — показавши на јасно певајуће ђаке — „заплашили су ме и ја се уздам да ви моје поверење нећете олако узети, ако вашу заштиту примим“.

Богу чала, што је тако мрачно било и она није могла приметити румен стида, која се на челу млада човека указала. „Ви ми се можете слободно поверити“ било је све шта је он дубоко поклонивши се изговорити могао; и када је млада девојче његову понуђену руку, кроз један њени покрет одбило, ишао је он ђутећи поред ње даље.

Ђаци у томе уверењу да су њихову опкладу изгубили, разиђу се; Линден дисаше лакше, кад су се њихови гласови у даљини губили.

Кад би она, која га је са таким детињастим поверењем предурела, знала, да је он њихов вођа при свима лакрдијама био.... Лакрдије?... да оне му изгледаху сада као какве хрђаве ствари: њега обузме неко гнушање преко његовог живота, какво је он у последње време пр водио.

„Сад смо до куће, и ево већ иду да ми отворе,“ зачу се Бертин глас „ја вам захваљујем господине“ и без да га је погледала, уђе унутра залузивши врата за собом.

Линден стајаше неко време као укопан, онда запали једну смотку употребивши палидрвце, да види број од куће, и оде нагло дома.

2.

Када се млади човек сутра ујутру, његове опкладе сетно — насмеши се. Јели то могуће да он познат као светски човек, који је већ у своје детињству, матер његову удовицу, доцније своје другове, накратко све људе, с којима је у одношај ступио — надвладати знао — да се он од једне млади девојке застрашити да! Кад су доцније његови другови дошли, да запитају, кад жели добивену вечеру, одговори он, да опкладу још није добио, јер при такој лакој прилици није хтео — али ће је зацело добити.

Тек што су млади људи отишли, узме Линдер календар у руке, де су адресе стајале, и тражише „Ђупријску улицу бр. 57.“ Ево је, трећи спрат: Христина Екман, шваља и Берта Холдинг, језику-учитељица.

Берта назвала је јуче стара госпа то млада девојче, то је она морала бити. — Он пређе замисливши се једанпут два преко себе, и онда се поче облачити. Али не јучерашње одело: летно одело би са црним, а сламни шешир са цилиндером измењено.

Истина он се није бојао да ће га она познати, јер беше доста мрачно, а и само га је једанпут погледала; али опет је овако сигурнији био. Те тако обучен остави он своју собу. Али пре него што ће отићи, оде још једном код своје матере у собу! Њене савете и опомене није слушао, али је матер опет зато љубио и поштовао.

Било је у подне кад је пред кућом бр. 57. стао. „Кад бих је саму нашао“ мишљаше он „ишла би ствар брзо — то би најбоље било. Али за цело је она стара особа, што јој је јуче врата одкључала код ње — ваљда је то та шваља — онда морам лукавство употребити!“

Али се и сада преварио. На његово куцање на врата, и на одзив „слободно“ и нађе он младу девојку при једном шву саму. Као јуче, тако и данас, обезоружа га њено детињасто поверење сасма, њен ведри поглед њена пријатност и прстодушни начин, кад га је упитала шта жели.

„Ја... ја желим, часове да имам“ одговори он са неком забуном.

„Желите ли у француском или енглеском језику?“

„Енглески, кад би хтели добри бити“ он је то одговорио како било да било, али се обрадовао када млада девојче одговори.

„То ми је мило, јер ја волим енглески језик, јер сам и ја пола Енглескиња“.

„Ја сам ома помислио, кад сам за ваше име дознао“.

„Мој је отац био Енглец, али мати Немица“ разјасни му Берта „али опет смем ли питати, да ли сте имали и пре енглеске часове“.

„Ја знам сваку енглеску књигу читати, само сам још неук у говору, а као што мислим скорим у Енглеску путовати, то желим да за кратко време савршено енглески говорим“.

„Ви сте сигурно трговац?“

Он се поклати давши знак да јесте, изговорити неистину није хтео.

„Но сад знам шта вам је потребно, па се могу по том управљати“ рече Берта — разделивши часове четири преко недеље.

Линден се опрости и оде.

Те тако је сада исто тако прошао, као и пре! Да, да се она ма најмање збунила, или најмање застрашила... али то мирно стање, та поверљивост! — Он се сам на себе љутио, јер је увидео да са обкладом хрђаво стоји, ма да ће имати прилике сваки дан са њоме да буде. „Али напоследак помисли он „стрићу се, тек и она мора имати своју слабу страну.“

(Свршиће се.)

Из Сивца.

Кад је било пре неколико година неко путујуће позоришно друштво у Сивцу, давао је један брат Краљевића Марка. Но како је имао малер, да је на једно око ђсрав био, а Краљевић Марко је на оба два ока добро видео, то он метне црне наочаре, те тако је Краљевић Марко на сивачким даскама, што свет значе, имао наочаре. Кад је хтео да извуче сабљу, а ова захрђана, те неће да изиђе из корица; дотле је сиром глумац викао: „Ајде сабљо напоље, ајде сабљо напоље;“ али вује труд.

Бира. Шта је, бога ти ново у Београду.

Спира. Не знам ништа ново, ал знам нешто старо, али врло оригинално.

Бира. Па да чујем и то старо.

Спира. Један питомац, вративши се из Париза, није научно француски.

Бира. Па то баш није тако оригинално.

Спира. Али за то време, док није научно француски, — заборавио је српски.

Бира. Е, то је већ оригинално.

Бира. Јеси-ли чуо шта вели брудер Јаша.

Спира. А шта вели.

Бира. Вели, да се он није ни „истакњивао“ за посланика сентавдрејског. (Ал макар да се није „истакњивао“ ипак су га зато обрисали).

Спира. Аха, дакле „истакњивање“ је нова српско-мађарска реч!

Бира. Ја не могу да разумем С. П. у 131. броју Заставе. У првом ступцу говори о „клерикалној или свештеничкој странци,“ а у другом ступцу вели, да он „у народну странку броји и свештенике, који исповедају њена начела.“

Спира. Јест истина, најпре вели да је „клерикалној или свештеничкој странци задатак бранити цркву,“ — а какав је онда задатак свештеника, које он не броји у свештеничку већ у народну странку?

Бира. Е, брате, то ће да разуме, што но вели пословица сам бог и — Чакра.

Абуказемов календар.

Септембар.

1. За једнога пону у паланачком срезу веле, да је као *олија* одлетео са избора, кад је видео да му није испало за руком.

2. С тога исти попа вади свог унука из мађарске гимназије, те га даје у — *турску*.

3. У Кикинди је била дакле једна Сабовљевићева и једна *проти(в)на* странка при избору посланика.

4. Дакле и неки попови су издали тајну окружницу; и они дакле не *Љубе мир*.

5. У Сомбору је укинута телеграфска штација. (Ово се може отуд закључити, што још никако не јављају ко им је посланик).

6. Исто тако прича нам оданде један путник, да је по дућанима вестало хартије и мастила.

7. Поп Љубко им нуди мастила и хартије, што му је још преостало од окружнице.

8. Новине јављају да су у Банату изабрали неку *фелбабу* на карловачки сабор.

9. Даклем и *Паулићевом* шк. фонду у Иригу хоће неко да скува *пауцу*.

10. Новосађани не умеју ништа да поштују: чим су добили нове прелазе од квадера већ их ево *ногама газе*.

К о к и ц е.

„Да немамо клерикалне странке, ваљало би је створити!“ — Наравно прво би морали створити Анђелића, јер он је глава те странке.

Еле дечица која су потпомогла избор вршачког посланика добила су свако по крајцару. Зар та странка тако мало цени свога посланика. — Ја бих дао дечици још и коју *пигуру*.

У Београду је ономад покушао један доктор може ли се и без електричне машине електрисати. Једна речица „*Вадрац!*“ учинила је своје. Електричан удар био је довољан, тако да доктор неће нализити за нужно нове опите правити.

(Н. Л.) У Америци десно се случај да је један клијенат утукао свога адвоката. У Европи је обичај да адвокат утуче свога клијента.

Јавна молба.

Умољавамо г. В. М. свршеног богослова, да нам јави: за колико се сати може из манастира Ковиља у Ст. Бечеј отићи, ал кад се удари и прође кроз она иста села у Шајкашкој (н. пр. кроз Ковиљ, Вилово, Лок, Мошорин, Сентиван, Ђурђево, Жабал и Госпођинце) кроз која је он у очи избора за народни сабор, кортешујући за арх. Руварца ноћу буђећи по неке — прошао. То нам је баш нужно да знамо, а ми ћемо онда израчунати, колико би нама требало; јер ми знамо, да на наши коли не можемо за једно исто време толико обићи, колико је он на манастирски, јер другче се тера, *кад други рани*.

Јавити нам може најбоље преко „Стармалога“, а ми ћемо му умети захвалити; јер знамо да је и он то чинио да се „препоручи“ — народу (?)

Више Шајкаша.

У Ш Т И П Ц И.

△ Др. Ђорђе Милосављевић полазећи у Карловце на сабор узима на жељезници и пароброду одмах и *Retour*-карту.

§. Богослов В. М., који је око поноћи будио по шајкашким селима старе свештенике, да их учи за кога да гласају, добија *орден жутога кљуна*.

□ По шајкашком риту пецају неки мантијаши по мутној води. Кад повуку удицу, нека пазе да не повуку — *шарова*.

♣ „Фонд за учитељску пензију“ моли сабор, да га мало прошиба врбицом, да *порасте*.

? Новосадска салашка школа, која *не егзистира*, моли да се постарају и за њену *егзистенцију*.

= При копању неком на месту, где је пре буне био двор новосадског владике, нашла су се парчета од протокола „крештајемих“. Многе „госпођице“ у Новом Саду дале су се у бригу и секира их та ствар, те су дале молбеницу магистрату, да за брани даље копање.

○ Један српски читалац тако је услед неког потреса изгубио меморију, да не може н. пр. да се сети, кад је изишла „Просвета“; заборавио је кад је последњи пут ношена „литија“ у Новом Саду и не може никако да се помене, кад је код нас који свештеник држао придику у цркви. **Аб.**

Српске песме.

Што се најрадије певају.

III.

Ја сам цура малена. (ал' већ умем играти „фрише фире“).

Где ј' станак мој? (пева Стева јуриста кад иде пијан кући, па не може да погоди свој стан).

Еј пусто море, еј пусти вали (носите ме што брже — вели касир, кад побегне с касом у Америку)

Колико је у недељи дана (увек ћеш ме видети пијана).

Очи моје весело гледајте (кад дође екзекутор да купи ствари ил' кад ме боле зуб.)

Падајте браћо! (вели студента Нићифор, кад је пао на ригорозуму).

Ударало у тамбуру ђаче (добро, добро, ал' уме л' он и у књигу завирити?).

Ја сам млада Српкиња (ал' читам само француске романе и држим само „Базар“).

Ја ћу поћи, а ви ми недајте (пева Андрашија). **Аб.**

Народне песме.

Чули смо ове народне песме, а нисмо их нигде читали штампане, па ево да и „Стармали“ допринесе да се то благо не изгуби и забаца:

1.

Какви су нам наши адвокати;
За бундеве иштанције пишу,
А за роткве релацију дају.

2.

Ајде, Като, не тугуј,
Ајде, Като, не лудуј.
Доће месец фебруари
Доће доктор прави.

3.

Ката сузе ронила,
И дарове бројила.
Да ја видим оћу л' моћи
За доктора поћи.

Поуздан извор.

Осекци лист „Драва“ (бр. 74.) доноси ову белешку: „За карловачки конгрес изабран је у Новом Саду свештеник *Станић* за духовног посланика, коадјутор *Станковић* за заменика а саборски посланик *Сабољевић* за светског посланика“.

Умољавамо „дравиног“ извештача, да своје извештаје од сада „Стармалом“ шаље, јер „Драва“ је озбиљан лист, а „Стармали“ има намеру да се свет *слеје*. **Аб.**

Во времја оно.

Има томе већ преко 50 година. У новосадској саборној порти, било је онда на ономе месту, где је сада бунар и башта, једно здање за девојачку школу, а у истом здању била је и соба за исповедање. Исповедао је увек калуђер један из двора или из манастира Ковиља. Један стари грађанин новосадски приповеда нам, како се у своје младо доба десио једном пред исповедницом, а ту се преширу снаја и свекрва, која ће пре да уђе да се исповеда. Снаја вели свекрви: „Идем ја најпре, па ћу пре бити готова, јер ти си стара па имаш много грехова, те док их ти све изређаш дуго ће ми бити чекати“. — „Није тако,“ одговори свекрва, „ти си млада па ће те калуђер дуже испитивати, те ћу ја морати дуго чекати“.

И тако не знам, вели наш извештач, како су се напоследку погодиле.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег дана у сваком месецу.

Годишња цена 4 ф. годишња 2 ф. на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду, а коме је наручије Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад. Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА ГОД. 1880.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе и најјефтинији српски календар распрострањен је за ово пет година дана у 70,000 комада у свима крајевима где год има Срба.

КАЛЕНДАРСКИ ДЕО „Орла“ уредио је проф. А. Сандић. Овај део доноси знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, планету владара, земље и владаре. У сваком поједином новим и лепим знацима уређеном месецу има стари и нови, турско-арапски и јеврејски календар, мене месеца, гатање о времену, предзнаци од године, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине и занимљиве белешке. „Орао“ доноси уз то у овоме своме шестом лету за год. 1880 и најодабранији забавни и поучни садржај уређен уметнички израђеним сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за год. 1880 грана се на ове одељке:

1. НАРОДНИ ДОБРОТВОРИ: Илија Миросављевић-Коларац.
2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: 1. Поћерна. Прича из Шумадије од М. Ђ. Милићевића. 2. Мој кума-Паја. Сlike из српскога живота од С. В. Попова. 3. ДОМАЋИ ЖИВОТ: 1. Стубови напредне куће I. од Слотре. 2. О нашим становима II. од др. Л. Станојевића. 4. СВЕТКОВИНЕ: Педесетогодишњица епископа Арсенија Стојковића. 5. СПОМЕНИ: Ђури Јакшићу и Стевану М. Љубиши књижевницима и сарадницима „Орла“. 6. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: 1. Чивути сви и свуда од П. М. 2. Бугарска и нови јој кнез Асен I. 7. НАРОДНА ЧИТУЉА: 1. Генерал Петар Бига од Х. 2. Мато Мрша, учитељ морепловства од Томе Крстова Попова. 8. ЗЕМЉОПИС: Из наших крајева, опис Сарајева, Мостара, Бањалуке, Травника, Зворника, Плевна. 9. КЊИЖЕВНИЦИ И УМЕТНИЦИ: 1. Богобој Атанацковић списатељ српски од С. В. II. 2. Лаза Телечки народни глумац од А. Хаџића. 10. НАРОДОПИСНЕ СЛИКЕ: Цртице о животу женскиња у Црној Гори, од А. II—вића. 11. НАРОДНА ПРИВРЕДА: 1. Нешто о рационалном пчеларству од проф. Ј. Живановића. 2. Како се гаји свилена буба од А. Хенгела. 12. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: 1. Прођите се белила и руменила од др. М. Јовановића Багута. 2. О алкохолизму од др. Ђ. Натошевића. 13. ПЕСМЕ: Несретник, песма Змај-Јована Јовановића. 14. СА УГАРСКОГ САБОРА: Животопис и рад Срба посланика: Милоша Димитријевића, Др. М. Полита, Др. Н. Максимовића, Михајла Сабобљевића и А. Хаџића. 15. НАПОМЕНЕ И ПРЕДЛОЗИ: 1. Оснујмо друштво „св. Саве“. 2. 16. ВАШАРИ И ОГЛАСИ.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ израђене су у првим уметничким заводима у Бечу, Липиској и т. д.

„Орао“ за год 1880 доноси ових 29 слика наите:

- I. НАСЛОВНУ СЛИКУ: Срби посланици на угарском сабору, група из ликова: Милоша Димитријевића, Др. М. Полита, Др. Н. Максимовића М. Сабовљевића и А. Хаџића. ЛИКОВЕ: 1. Илије Колараца, 2. Арсенија Стојковића. 3. Ђуре Јакшића, 4. Стевана Љубише, 5. Петра Биге. 6. Мате Мрше. 7. кнеза Асена I. 8. Лазе Телечкога. 9. Богобоја Атанацковића. III. СЛИКЕ ИЗ НАРОДНОГ ЖИВОТА: 1. Херцеговци се враћају на своја згаришта, од Јарослава Чермака. 2. Дobar шићар босанскога усташа од проф. Ф. Жвјержине. 3. Црногорка на путу са Цетиња у Котор. 4. Црногорка као мати на дому своје. 5. Црногорско девојче. 6. Црногорски дечак. 7. Црногорац у заседи од проф. Ф. Жвјержине. 8. Покајнице-тужбалице у Црној Гори. 9. Несретник. IV. СЛИКЕ ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА: Слике из Сарајева: 1. Српска православна црква, 2. Чаршија, 3. Градић. 4. Парна купка, 5. Конак земаљске владе у Сарајеву. 6. Мостар. 7. Бањалука. 8. Травник, 9. Зворник. 10. Плевље.

„Орао“ за г. 1880 штампан је на врло финој белој артији а **СТОЈИ САМО 50 НОВЧ. ЗА СРБИЈУ I ДИНАР.**

Наруџбине из Србије прима главни комисионар књижара В. Валожина у Београду, која и рабате 20–30% према наруџбини даје, наруџбине из осталих крајева упућују се на потписану штампарију. Растуривачима према количини наруџбине дајемо књижарски рабат, а који поруче за готов новац и на више, тима дајемо још већи рабат.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У Н. САДУ издавалац „Орла“ и „Царића“.